

ที่มา: https://www.todayonline.com/singapore/expand-cmio-model-accommodate-peoples-desires-how-they-want-be-identified-panellists

ความเป็นอื่นในยุคพหุวัฒนธรรมนิยมโลกาภิวัตน์ของสิงคโปร์: กรณีศึกษาจากวรรณกรรมสิงคโปร์สมัยใหม่โดยนักเขียนสตรี*

Otherness in the Globalized Multiculturalism Period in Singapore: Case Study from Modern Singaporean Literary Works by Female Writers

Received: September 13, 2021 | Revised: October 25, 2021| Accepted: October 26, 2021

ดร.รัญวรัชญ์ พูลศรี **

Dr. Ranwarat Poonsri

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัย “ความเป็นอื่นในวรรณกรรมอุษาคเนย์สมัยใหม่: แนวคิดและบทเรียนสำหรับการสร้างเสริมชีวิตที่ดีและยั่งยืนในสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับประเทศไทยและอาเซียน” ได้รับทุนสนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาวรรณคดี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อีเมล: ranwarat.p@ku.th

Assistant Professor, Department of Literature, Faculty of Humanities, Kasetsart University. email: ranwarat.p@ku.th

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการนำเสนอภาพแทนและเรื่องราวความเป็นอื่นในวรรณกรรมสิงคโปร์สมัยใหม่ทั้งประเภทเรื่องสั้น นวนิยาย และบทละครของนักเขียนสตรีสิงคโปร์ในยุคนโยบายหลอมรวมชาติพันธุ์และพหุวัฒนธรรมนิยมของรัฐเพื่อเป็นกรณีศึกษาให้กับประชาคมอาเซียน ในบริบทยุคพหุวัฒนธรรมนิยมโลกาภิวัตน์ รัฐบาลสิงคโปร์มีความพยายามในการจัดการกับ “ความเป็นอื่น” ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ “ความเป็นอื่นจากภายใน” รัฐบาลสนับสนุนการสร้างสังคมพหุวัฒนธรรมที่ปรองดองและดำเนินนโยบายเปิดรับแรงงานต่างชาติรวมถึงชาวตะวันตกที่เป็นแรงงานความสามารถสูงให้มาพำนักยังสิงคโปร์ การทำความเข้าใจเรื่องความเป็นอื่นในสิงคโปร์จึงมีสองลักษณะคือ ความเป็นอื่นในฐานะแรงงานต่างชาติ และชาวตะวันตกที่พำนักในต่างประเทศ (expats) กับความเป็นอื่นที่หมายถึงความหลากหลายทางชาติพันธุ์ รัฐบาลสนับสนุนการทำความเข้าใจความเป็นอื่นด้วยสื่อภาพยนตร์ เพลง และนโยบายรัฐคือ นโยบายหลอมรวมชาติพันธุ์และจิตวิญญาณหมู่บ้าน ตัวบทวรรณกรรมสิงคโปร์สมัยใหม่พากย์อังกฤษคัดสรรจากนักเขียนสตรีสิงคโปร์คือ แคทเทอรีน ลิม, สเตลลา กง และซูเฉิน คริสทีน ลิม นำเสนออคติที่ชาวสิงคโปร์มีต่อแรงงานต่างชาติและชาวตะวันตกที่พำนักในสิงคโปร์ วิพากษ์สังคมพหุวัฒนธรรมของสิงคโปร์ที่ยังคงมีลักษณะจีนเป็นใหญ่ และแสดงให้เห็นว่ายังคงมีอคติทางชาติพันธุ์โดยเฉพาะในกลุ่มประชาชนลูกผสม ยูเรเชียน ชินเดียน

คำสำคัญ: พหุวัฒนธรรมนิยม, วรรณกรรมสิงคโปร์, ชาติพันธุ์นิยม

Abstract

This article aims to study the representation and narrative of otherness in modern Singaporean literary works including novels, short stories and plays by female writers in the Ethnic Integration and Multiculturalism Period as a case study for the ASEAN community. In the Globalized Multiculturalism period, the Singaporean government tried to manage "otherness" from inside and outside the country. For "Inside Otherness", the government supported creating a harmonious multicultural society and established an open-door policy to welcome foreign workers and skillful Western expatriates into Singapore. Otherness in Singapore there are two-layered. On the one hand, 'otherness' refers to the presence of foreign workers and expats; on the other, 'otherness' refers to the multiracial make-up Singaporean citizens. The Singaporean government encouraged understanding among citizens through use of films, songs, and the state's policies, including the Ethnic Integration Policy and the Kampong Spirit. Selected modern Singaporean literary works in English from female writers Catherine Lim, Stella Kon and Suchen Christine Lim represented Singaporean citizens' bias toward foreign workers and Western expats in Singapore. These literary works also criticized Singaporean Chinese eminent multicultural society and presented racial bias among Singaporeans themselves, especially toward hybrid mixed-racial citizens such as Eurasians and Chindians.

Keywords: Multiculturalism, Singaporean literature, Racial pride

บทนำ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งในชุดโครงการวิจัย “ความเป็นอื่นในวรรณกรรมอุษาคเนย์สมัยใหม่: แนวคิดและบทเรียนสำหรับการสร้างเสริมชีวิตที่ดีและยั่งยืนในสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับประเทศไทยและอาเซียน”(The Otherness in Contemporary Southeast Asian Novels: Ideas and Lessons for Promoting Good and Sustainable Lives in Multicultural Societies for Thailand and ASEAN) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการนำเสนอภาพและเรื่องราวของ “ความเป็นอื่น” ในนวนิยายสมัยใหม่ที่ผลิตในอุษาคเนย์ โดยมีกรณีศึกษาคือ ประเทศไทย เวียดนาม ลาว สิงคโปร์ และกัมพูชา เพื่อวิเคราะห์แนวคิดและบทเรียนจากการนำเสนอ “ความเป็นอื่น” ในนวนิยายอุษาคเนย์สมัยใหม่ที่มีนัยยะต่อการสร้างเสริมชีวิตที่ดีและยั่งยืนในสังคมพหุวัฒนธรรม **ความเป็นอื่นในยุคพหุวัฒนธรรมนิยมโลกาภิวัตน์ของสิงคโปร์: กรณีศึกษาจากวรรณกรรมสิงคโปร์สมัยใหม่** มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการนำเสนอภาพแทนและเรื่องราวความเป็นอื่นในวรรณกรรมสิงคโปร์สมัยใหม่ทั้งประเภทเรื่องสั้น นวนิยาย และบทละคร ในยุคนโยบายหลอมรวมชาติพันธุ์และพหุวัฒนธรรมนิยมของรัฐเพื่อเป็นกรณีศึกษาให้กับประชาคมอาเซียน

บริบททางประวัติศาสตร์และสังคมของประเทศสิงคโปร์มีความสำคัญต่อการทำความเข้าใจความเป็นอื่นในสังคมสิงคโปร์ คุณลักษณะเด่น

ของสิงคโปร์คือการเป็นเมืองท่าการค้าที่สำคัญและเป็นจุดพักเรือสินค้าที่จะเดินทางต่อไปยังประเทศจีนและอินเดีย สิงคโปร์ได้รับการวางรากฐานจากเจ้าอาณานิคมทางด้านการศึกษาและระบบเศรษฐกิจโดยสิงคโปร์ได้รับวัฒนธรรมตะวันตกไว้ด้วยความเต็มใจมากกว่าจะเห็นว่าเป็นการครอบงำจากเจ้าอาณานิคม ความเจริญของสิงคโปร์ทำให้ประชากรผู้อพยพจากจีน อินเดียและมาเลย์เข้ามาตั้งรกราก สังคมสิงคโปร์จึงกลายเป็นสังคมพหุชาติพันธุ์ วัฒนธรรมและศาสนาที่มีประชากรเชื้อสายจีนเป็นส่วนใหญ่ เมื่อเข้าสู่ยุคพหุวัฒนธรรมนิยมโลกาภิวัตน์ ค.ศ. 1989 เป็นต้นมา รัฐบาลสิงคโปร์สร้างโครงการที่อยู่อาศัยของรัฐที่เรียกว่า HDB (Housing Development Board) พร้อมกับประกาศใช้นโยบายหลอมรวมชาติพันธุ์ (Ethnics Integration Policy) เพื่อให้ทุกชาติพันธุ์ได้อาศัยอยู่ในที่เดียวกัน ใช้สาธารณูปโภคร่วมกันและได้เรียนรู้วัฒนธรรมระหว่างกัน เพื่อสร้างสำนึกร่วมในชุมชนให้แข็งแกร่งพอที่จะขยายต่อไปเป็นสำนึกร่วมในความเป็นชาติ วาทกรรมชาตินิยมได้ถูกเน้นย้ำมากยิ่งขึ้นด้วยการปลูกฝังแนวคิดสิงคโปร์คือบ้าน (Singapore is our homeland) ลงในแผนการศึกษาแห่งชาติใน ค.ศ. 1997 และสร้างหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาที่บรรจุเนื้อหาหลัก 6 ประการว่าด้วยความรักแผ่นดินเกิด การผสานความกลมเกลียวของทุกชาติพันธุ์ การยึดมั่นในคุณธรรมและการมีอนาคตร่วมกันของชาวสิงคโปร์ การเน้นย้ำวาทกรรมชาตินิยมนี้สืบเนื่องจากในอดีตประชากรอพยพในสิงคโปร์ยังคงยึดโยง

อยู่กับแผ่นดินเกิดของตน สำนึกชาตินิยมจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องปลูกฝังให้แก่ประชากรหลากชาติพันธุ์เพื่อร่วมกันพัฒนาประเทศ (โคริน เฟื่องเกษม 2554: 30) ในขณะเดียวกันก็ดำเนินนโยบาย Open Door Policy เปิดรับแรงงานต่างชาติเข้ามาทำงานในสิงคโปร์ สังคมสิงคโปร์จึงมีทั้งความหลากหลายทางชาติพันธุ์และการเข้ามาของแรงงานต่างชาติที่ถือเป็นคนอื่นสำหรับชาวสิงคโปร์ บทความนี้มุ่งศึกษาความเป็นอื่นที่ปรากฏในวรรณกรรมของนักเขียนสตรีสิงคโปร์ดังจะได้อธิบายต่อไปในบทความนี้

การศึกษาเรื่องความเป็นอื่น

ในแนวการศึกษาที่เรียกว่า หลังอาณานิคมศึกษา (postcolonialism) “คนอื่น, คนนอก (others)” หมายความถึง ประชากรที่มีความแตกต่างจากชนกลุ่มใหญ่ (ที่อยู่ในขอบข่ายอำนาจของรัฐหลัก) ในทางสังคม การเมือง และในทางภูมิศาสตร์ ในช่วงแรก Edward Said ชี้ให้เห็นในหนังสือเรื่อง Orientalism (Said 1979) เห็นว่าแนวคิดเรื่อง “คนอื่น” หรือ “คนนอก” เป็นสิ่งที่ชาวตะวันตกประดิษฐ์ขึ้นเพื่อกล่าวถึงชาวตะวันออก มีความหมายถึงความแปลก ป่าเถื่อน น่ากลัว อันตราย และไม่สามารถควบคุมได้ เพื่อใช้เป็นข้ออ้างในการสร้างอัตลักษณ์ความเป็นตะวันตกผ่านลัทธิการล่าอาณานิคม ที่มีพื้นฐานอยู่บนความคิดของการสร้างความเป็นอื่น คนอื่น คนแปลกหน้า หรือคนที่แตกต่างจากความรับรู้ทั่วไปในสังคมตะวันตก โดยเฉพาะความเป็นอื่นของโลกตะวันออกและผู้คนถูกสร้างขึ้นในมโนทัศน์และวัฒนธรรมตะวันตก เพื่อเชิดชูวัฒนธรรมตะวันตกว่ามีความทันสมัยและมีความชอบธรรมในการควบคุมดูแลกลุ่มคนที่ต่ำต้อยกว่า อีกนัยหนึ่งความเป็นอื่นหรือคนอื่น เป็นแนวคิดที่ชาวตะวันตกใช้เพื่ออธิบายตีคลุมถึงคนนอกทั้งหมดที่ไม่ใช่ชาวยุโรป หรืออยู่ในโลกตะวันตก คนนอก หรือคนที่แตกต่าง นอกจากนี้ยังถูกใช้เป็นวาทกรรมที่ผลิตซ้ำต่อมาในยุคล่าอาณานิคมและสถาปนาความคิดที่ว่ายุโรปเป็นศูนย์กลางของทุกสิ่ง ในขณะที่ชาวตะวันออกหรือคนที่ไม่ใช่ตะวันตก ไม่มีสิทธิในการกล่าวถึงวัฒนธรรมของตัวเองในรูปแบบอื่นๆ

ในช่วงทศวรรษ 1980 “คนนอก” และ “คนอื่น” ถูกใช้บ่อยขึ้นในกลุ่ม Subaltern Studies (Guha 1997) คือการศึกษาคนที่อยู่ในสถานะเป็นรองในสังคม ‘คนไร้เสียง’ ‘ผู้ถูกกดทับ’ ‘คนข้างล่าง’ ‘คนด้อยโอกาส’ ‘คนชายขอบ’ ‘เบี้ยล่าง’ ที่ถือกำเนิดขึ้นในประเทศอินเดีย ซึ่งใช้คำว่าคนนอกหรือคนอื่นโดยหมายถึงประชาชนส่วนใหญ่ของอินเดียทั้งชายและหญิงซึ่งส่วนมากหมายความถึงแรงงานไร้ฝีมือและชาวเอเชียใต้ทั้งชายและหญิง ในเวลาเดียวกัน สภาแห่งชาติอินเดียล้มเหลวในการสร้างภาคประชาสังคมเพื่อคนส่วนใหญ่ ส่งผลให้ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งชาติได้รับการบอกเล่าและตีความผ่านความเข้าใจที่เปี่ยมด้วยอคติของชาติตะวันตก หรืออีกนัยหนึ่งถูกครอบงำโดยนำวิธีคิดความเป็นอื่นที่ชาวตะวันตกมองอินเดียมามองตนเอง กลุ่ม Subaltern Studies จึงได้บุกเบิกการศึกษาที่ชี้ให้เห็นการครอบงำทางวัฒนธรรมของโลกตะวันตกที่มีอยู่เหนือวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของอินเดีย เพื่อให้ชาวอินเดียซึ่งเป็นเจ้าของประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมได้มีส่วนสำคัญในการสร้างวัฒนธรรมและภาพลักษณ์ของตนเอง และหลุดพ้นการมองตัวเองด้วยแว่นความเป็นอื่นที่สร้างโดยโลกตะวันตก ต่อมาในช่วงทศวรรษ 1990 ความหมายของ “คนอื่น” กว้างขึ้น ดังที่ปรากฏในงานเขียนของ Spivak (1988) และบทสัมภาษณ์ของ Leon de Kock (1992) “คนนอก” ไม่ได้หมายความถึงชนชั้นต่ำกว่าหรือกลุ่มคนชายขอบที่ถูกกดขี่เท่านั้น แต่หมายความรวมไปถึงคนที่แตกต่างจากค่านิยมของสังคมหลัก สำหรับ Homi K. Bhabha (1990) “คนนอก” นั้นหมายถึง กลุ่มทางสังคมที่ถูกกดขี่ซึ่งเป็นผลมาจากสังคมแบบอำนาจนิยมที่มองว่าตนเองมีสิทธิในการตัดสินสังคมอื่นที่แตกต่าง โดยที่คำใช้เรียกชื่อหรือคำนิยามของกลุ่มนั้นๆ จะถูกจำกัดตามความเห็นของกลุ่มคนที่มีอำนาจมากกว่า สำหรับ Bonaventura de Sousa Santos ใน Toward a New Legal Common Sense (2002) คำคำนี้หมายรวมถึงคนทุกกลุ่มที่ได้รับการปฏิบัติแบบไม่เป็นธรรม ถูกกดขี่ไม่ว่าจะในด้านใดก็ตาม รวมไปถึงผู้หญิง ผู้อพยพ ประชาชนในชนบท และอื่นๆ ซึ่งล้วนแล้วแต่ถูกตัดสินโดยสังคม

การศึกษาเรื่องความเป็นอื่นมีการพัฒนามายาวนานในแวดวงการศึกษานานาชาติ ซึ่งชี้ให้เห็นความสำคัญว่า การศึกษาเรื่องความเป็นอื่นหรือคนอื่นในสายตาของคนกลุ่มใหญ่ของสังคมที่สะท้อนอยู่ในระบบและการสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม มีความสำคัญในการช่วยสร้างความเข้าใจปัญหาของสังคมนั้นๆ การศึกษาความเป็นอื่นในวรรณกรรมสิงคโปร์จึงเป็นการศึกษาเปรียบเทียบเพื่อเพิ่มความเข้าใจปัญหาของสังคม แนวทางความคิดและบทเรียนเพื่อนำมาช่วยสร้างเสริมชีวิตที่ดีและยั่งยืนของการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมของไทยและอาเซียนได้

นักเขียนสตรีสิงคโปร์กับการตีแผ่ความเป็นอื่น

เมื่อกล่าวถึงนักเขียนสิงคโปร์เชื้อสายจีนที่เขียนวรรณกรรมด้วยภาษาอังกฤษมีประวัติและความสำคัญมาตั้งแต่ยุคอาณานิคมอังกฤษ เนื่องจากชาติพันธุ์ที่มีอิทธิพลในสิงคโปร์มากที่สุดคือกลุ่มชาวจีนช่องแคบ (Straits Chinese) หรือชาวจีนแผ่นดินใหญ่ที่อพยพมาอยู่ในแถบช่องแคบมะละกา เมื่อสมรสกับชาวพื้นถิ่นมาลายูจะเรียกชาวจีนกลุ่มนี้ว่าชาวเปอรานากัน (Peranakan) ชาวเปอรานากันในยุคอาณานิคมได้รับการศึกษาแบบอังกฤษและใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร บางครั้งจึงพบว่ามีการเรียกชาวจีนกลุ่มนี้ว่า Anglophone Straits Chinese ซึ่งหมายถึงชาวจีนช่องแคบที่ใช้ภาษาอังกฤษ ชาวเปอรานากันได้ทำหน้าที่เป็นพ่อค้าคนกลางให้อังกฤษกับชาวพื้นเมืองในยุคอาณานิคม กล่าวได้ว่าวรรณกรรมสิงคโปร์ที่เขียนด้วยภาษาอังกฤษเริ่มต้นขึ้นใน ค.ศ. 1948-1960 บทบาทของนักเขียนสตรีเชื้อสายจีนที่ใช้ภาษาอังกฤษปรากฏชัดเจนเป็นครั้งแรกใน ค.ศ. 1976 นักเขียนสตรีในยุคนี้นิยมแต่งกวีนิพนธ์แต่ยังไม่ได้รับการตีพิมพ์เท่าผลงานของนักเขียนชายและยังไม่ปรากฏว่ามีนักเขียนอาชีพที่เป็นสตรี จนกระทั่งแคทเทอรีน ลิม (Catherine Lim) ได้สร้างชื่อจากผลงานรวมเรื่องสั้นและนวนิยายที่ได้รับการตอบรับอย่างดีจากประชาชนสิงคโปร์ เธอจึงถือว่าเป็นนักเขียนอาชีพที่เป็นสตรีคนแรกของสิงคโปร์ ในช่วงเวลาเดียวกันนี้จึงเกิดนักเขียนสตรีขึ้นมา

มากมายและในจำนวนนั้น นักเขียนสตรีที่ผลิตผลงานอย่างต่อเนื่องและได้รับรางวัลวรรณกรรมสิงคโปร์ (Singapore Literature Prize) คนแรกที่มาจากภาคประชาชนคือซูเฉิน คริสทีน ลิม (Suchen Christine Lim) เธอมีบทบาทสำคัญในการนำเสนออัตลักษณ์สิงคโปร์แก่ผู้อ่านระดับนานาชาติ และเคยเป็นแกนนำนักศึกษาต่อต้านรัฐบาลใน ค.ศ. 1975

ด้านวงการละครเวทีภาษาอังกฤษของสิงคโปร์ก็พัฒนามากขึ้นเช่นเดียวกัน นักเขียนบทละครสตรีคนสำคัญคือ สเตลลา กง (Stella Kon) บทละครของเธอมีผู้กำกับชาวมาเลเซียนำไปสร้างเป็นละครหลายเรื่อง และบทละครสร้างชื่อของเธอ **Emily of Emerald Hill** มีผู้นำไปแสดงในประเทศสก็อตแลนด์ เธอใช้บทละครเป็นเครื่องปลูกฝังคุณธรรมและความรักชาติให้แก่เยาวชนเพราะเธอมีแนวคิดว่านักเขียนมีพันธกิจในการทำให้ชาวสิงคโปร์เข้าใจตนเองและนำเสนอความเป็นสิงคโปร์ต่อสากล ตัวบทวรรณกรรมสิงคโปร์สมัยใหม่ที่นำมาใช้ในงานวิจัยชิ้นนี้คือ วรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น 2 เรื่องของแคทเทอรีน ลิม คือ “A.P.Velloo” และ “Kenneth Jerome Rozario” ประเภทนวนิยาย 1 เรื่อง ของซูเฉิน คริสทีน ลิม คือ **Fistful of Colours** ประเภทบทละคร 2 เรื่อง ของสเตลลา กง คือ **Feeding the Armadillo** และ **Birds of a Feather** ตัวบทคัดสรรเหล่านี้นำเสนอบทเรียนจากการสร้างภาพแทน “ความเป็นอื่น” ภายใต้นโยบายพหุวัฒนธรรมนิยมโลกาภิวัตน์ในช่วง ค.ศ. 1989-2014 ความเป็นอื่นปรากฏในสองลักษณะคือ ความเป็นอื่นจากคนนอก อันหมายถึงแรงงานต่างชาติและกลุ่มชาวต่างชาติที่พำนักในสิงคโปร์ (expats) และความเป็นอื่นต่อคนใน หมายถึงความรู้สึกแบ่งแยกชาติพันธุ์วัฒนธรรมในหมู่คนสิงคโปร์เอง

ความเป็นอื่นในยุคพหุวัฒนธรรมนิยมโลกาภิวัตน์ของสิงคโปร์: กรณีศึกษาจากวรรณกรรม

ในยุคพหุนิยมโลกาภิวัตน์ ค.ศ. 1989 เป็นต้นมา รัฐบาลสิงคโปร์ประกาศใช้นโยบายหลอมรวมชาติพันธุ์ (Ethnic Integration Policy) หรือ

EIP เพื่อสนับสนุนแนวคิดพหุวัฒนธรรมนิยม ด้วยการให้สิทธิ์ในการครอบครองห้องพักในอาคารจัดสรรของรัฐ (Housing Development Board) หรือ HDB แก่สามชาติพันธุ์หลักในสิงคโปร์คือ จีน ทมิฬ และมาเลย์ ในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน เพื่อสร้างให้ HDB เป็นภาพจำลองสังคมพหุวัฒนธรรมที่กลมเกลียวของทุกชาติพันธุ์ ซึ่งรัฐเชื่อว่าสามารถสร้างขึ้นได้จากการใช้ชีวิตและสาธารณูปโภคร่วมกันของประชาชน ต่อมาใน ค.ศ. 1990 นายโก๊ะ จ๊ก ตง (Koh Chok Tong) นายกรัฐมนตรีคนที่สองของสิงคโปร์ประกาศนโยบายหลักของรัฐบาลคือ การสร้างประเทศสิงคโปร์ให้เป็นเมืองแห่งความเป็นเลิศและบ้านที่ปรองดอง (Excellent City Harmonious Home) ตามมาด้วยนโยบายสร้างเสริมจิตวิญญาณหมู่บ้าน (Kampong Spirit) เพื่อกระตุ้นให้ชาวสิงคโปร์เกิดสำนึกร่วมในระดับสังคมย่อยคือชุมชนหมู่บ้านและขยายผลไปสู่สำนึกชาตินิยมโดยปราศจากอคติทางชาติพันธุ์

นอกจากนี้รัฐบาลสิงคโปร์ในขณะนั้นยังจัดให้มีการแต่งเพลงที่ใช้สำหรับการเดินขบวนพาเหรดประจำวันชาติ (National Day Parade songs) หรือที่เรียกว่า NDP songs โดยมุ่งเน้นให้มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรักในบ้านเกิดเมืองนอนและความเป็นหนึ่งเดียวกันของพลเมืองสิงคโปร์ อาทิ เพลง One People One Nation One Singapore (1990) เพลง Home และ City for the World (1998) Where I belong (2001) และเพลง A Place in My Heart (2003) เป็นต้น นโยบายและโครงการเหล่านี้สะท้อนความปรารถนาประกอบสร้างประเทศสิงคโปร์ให้เป็นสังคมพหุวัฒนธรรมที่กลมเกลียวปรองดองและสร้างสำนึกชาตินิยมให้เกิดแก่ประชาชนทุกชาติพันธุ์ ในขณะเดียวกันก็สะท้อนว่าปัญหาเรื่องพหุชาติพันธุ์วัฒนธรรมยังคงเป็นปัญหาสำคัญของสิงคโปร์นับตั้งแต่ยุคก่อร่างสร้างชาติ รัฐบาลจึงมุ่งจัดการกับความรู้สึก “เป็นอื่น” และกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกันในหมู่ชาวสิงคโปร์ ความเป็นอื่นในยุคพหุวัฒนธรรมนิยมโลกาภิวัตน์ที่ปรากฏในวรรณกรรมของนักเขียนสตรีสิงคโปร์กลุ่มนี้คือ ความเป็นอื่นของแรงงานต่างชาติ ความเป็นอื่นของกลุ่ม Expats ความเป็นอื่นเนื่องจาก

อคติทางชาติพันธุ์ และความเป็นอื่นในสังคมพหุชาติพันธุ์แบบจีนเป็นใหญ่

ความเป็นอื่นของแรงงานต่างชาติในบทละครเรื่อง Feeding the Armadillo

ในบทละครเรื่อง **Feeding the Armardillo** สเตลลา กง นำโครงเรื่องมาจากเหตุการณ์จริงที่เกิดขึ้นในสิงคโปร์ กรณีของแม่บ้านชาวฟิลิปปินส์ ฟลอร์ อาร์ คอนเทมพลาเชียน (Flor R. Contemplacion) ใน ค.ศ. 1995 ฟลอร์ถูกจับกุมในข้อหาฆาตกรรมยกครัวนายจ้างชาวสิงคโปร์ สเตลลา กง เล่าเรื่องผ่านตัวละครมาร์ธาร์ แม่บ้านชาวฟิลิปปินส์ที่มาทำงานให้ครอบครัวชาวสิงคโปร์ผู้ร่ำรวย บทละครเรื่องนี้นำเสนอวิถีชีวิตแม่บ้านชาวฟิลิปปินส์ที่ต้องเผชิญกับความจู้จี้จุกจิกกดขี่ของนายจ้างและอคติที่ทั้งสองฝ่ายมีต่อกัน ฝ่ายนายจ้างมีทัศนคติต่อแรงงานต่างชาติว่าเป็นคนป่าเถื่อน ล้าหลัง เจ้าเล่ห์ และพร้อมก่ออาชญากรรม ฝ่ายแรงงานต่างชาติก็เกิดความหวาดกลัวการทำงานในสิงคโปร์ เนื่องจากกฎหมายไม่คุ้มครอง โดยเฉพาะความกลัวการยัดข้อหาจากนายจ้าง ดังที่ปรากฏในกรณีการแขวนคอฟลอร์ที่เกิดขึ้นจริงในสิงคโปร์

อคติที่นายจ้างชาวสิงคโปร์มีต่อลูกจ้างชาวฟิลิปปินส์แสดงผ่านคำพูดของอลิส ผู้เป็นนายจ้างของมาร์ธาร์ว่า เพื่อนของเธอเล่าให้ฟังว่าคนรับใช้บางคนมาจากป่า ไม่เคยเห็นเตาแก๊สจึงคิดเอาว่าไฟเตาแก๊สจะสามารถติดขึ้นได้เอง ทำให้เธอเปิดแก๊สทิ้งไว้ตลอดคืน (Kon 2000: 60) นอกจากอคติว่าลูกจ้างชาวฟิลิปปินส์เป็นคนบ้านป่าเมืองเถื่อนแล้ว คำกล่าวของตัวละครอลิสที่ว่า *“The maid is just-my extra hands and feet.”* (Kon 2000: 59) ยังแสดงการลดคุณค่าของคนรับใช้จากมนุษย์เท่าเทียมกันเป็นเพียง “มือและเท้า” ที่เข้ามาช่วยสนับสนุนนายจ้างเท่านั้น สำหรับอคติของฝ่ายลูกจ้างปรากฏผ่านความคิดของตัวละครมาร์ธาร์ที่เมื่อเธออ่านเจอข่าวการแขวนคอฟลอร์ เธอเชื่อโดยสนิทใจว่าเป็นการป้ายความผิดให้แก่คนรับใช้เพราะนายจ้างของฟลอร์เป็นญาติกับนายกรัฐมนตรี *“The Senior Minister of Singapore, Mr.Lee Kuan Yew. He is related to the Huangs. He is*

Nicolas's uncle!" (Kon 2000: 77) จากคำกล่าวของมาร์ธาร์แสดงการวิพากษ์กระบวนการศาลในสิงคโปร์ที่ไม่ให้ความเป็นธรรมแก่แรงงานต่างชาติ มาร์ธาร์เชื่อว่าการตายของฟลอร์นั้นเกิดขึ้นเพราะกฎหมายไม่คุ้มครองแรงงานต่างชาติ ความระแวงต่อนายจ้างทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นเมื่อมาร์ธาร์ถูกนายจ้างกล่าวหาว่าเธอขโมยตั๋วชมการแข่งขันฟุตบอลไปขาย ทั้งที่เธอยืนยันว่าตัวอาร์มาดิลโลที่พวกเขาเลี้ยงไว้กินตั๋วเข้าไป การจับผิดจากนายจ้างที่ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นทำให้มาร์ธาร์หวาดกลัวจนเกิดภาพหลอนและคิดจะฆ่าตัวตายไปพร้อมกับบุตรชายของนายจ้าง แต่เธอกลับลื่นล้มในห้องน้ำเพราะเหยียบตัวอาร์มาดิลโลทำให้ปฏิบัติการไม่สำเร็จและถูกส่งตัวกลับประเทศฟิลิปปินส์

เทคนิคสำคัญที่สเตลลา กง ใช้ในการสร้างความหลอกหลอนให้เกิดแก่มาร์ธาร์คือการใช้คอรัส (Chorus) สองเสียงเป็นเสียงสนับสนุนจากความคิดภายในใจของตัวละคร โดยมีลักษณะเป็นเสียงที่กระตุ้นให้ตัวละครกระทำตามสิ่งที่ตนหวาดกลัว *"**Chorus 1:** "What can you do? How can you complain? Who will believe you? You are a poor woman and a foreigner. He is a rich man in his own country. If you accuse him, they will lock you up for saying bad things about one of their citizens."* (Kon 2000: 68) เสียงคอรัสที่หนึ่งกล่าวประโยคคำถามกระตุ้นให้มาร์ธาร์คิดว่า เธอทำอะไรได้บ้างในฐานะแรงงานต่างชาติ พูดอะไรไปก็ไม่มีคนเชื่อ ระหว่างคำพูดของนายจ้างผู้เป็นประชาชนของรัฐกับคำพูดของคนรับใช้ต่างชาติ ฝ่ายที่เสียเปรียบและถูกลงโทษย่อมเป็นลูกจ้างแน่นอน ในขณะที่คอรัสที่สองเสริมความรุนแรงของความคิดในใจมาร์ธาร์ว่าเธอเป็นเพียงหญิงลูกจ้างที่ถูกกดขี่ เอารัดเอาเปรียบ *"**Chorus 2:** "You are a downtrodden woman. You are exploited. You have no power. You are completely helpless."* (Kon 2000: 68) ลักษณะดังกล่าวสะท้อนให้เห็นความหลอกหลอนในใจคนรับใช้ที่เกิดจากการถูกนายจ้างทำให้ "เป็นอื่น" ในสิงคโปร์

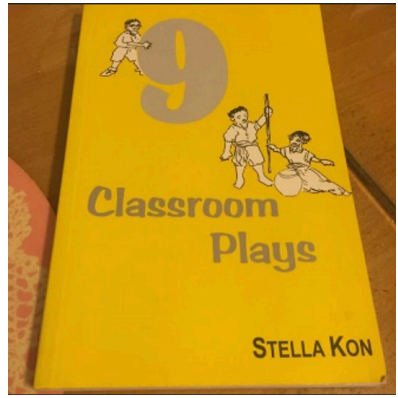
ตัวนิ่มหรืออาร์มาดิลโลที่กล่าวถึงในเรื่องนั้นเป็นสัตว์เลี้ยงของครอบครัวนายจ้าง ภรรยาไม่ต้องการทำงานที่น่าขยะแขยงอย่างการหั่นหนอนเพื่อเป็นอาหารตัวนิ่ม เธอจึงขอร้องให้สามีจ้างแม่บ้าน ตัวนิ่มซึ่งเป็นสัตว์ป่าแต่กลายมาเป็นสัตว์เลี้ยงในเมืองที่ทันสมัยศิวิไลซ์อย่างสิงคโปร์เป็นตัวแทนความป่าเถื่อนในจิตใจของคนรวยที่เต็มไปด้วยอคติและเหยียดชนชั้นแรงงาน ความเป็นอื่นภายในเรื่องนำเสนอผ่านการแบ่งแยกของนายจ้าง เช่น การแยกห้องน้ำ เครื่องเรือน การปฏิบัติต่อคนใช้เป็นชนชั้นต่ำกว่า และในขณะเดียวกันตัวแรงงานต่างชาติก็รู้สึกถึงความโดดเดี่ยว แปลกแยก และความไร้ที่พึ่งในแผ่นดินใหม่จนกลายเป็นความหลอกหลอนในที่สุด ตัวอาร์มาดิลโลยังเป็นสัญลักษณ์ของความย้อนแย้งภายในใจของชาวสิงคโปร์ที่ต้องการเลี้ยงสัตว์ป่าหายาก แต่กลับไม่อยากทำงานที่น่าขยะแขยง (การหั่นหนอนเพื่อเป็นอาหารสัตว์) ด้วยตนเอง และสื่อถึงความแปลกแยกของมาร์ธาร์ที่ถูกมองว่าเป็นสัตว์ป่าเช่นเดียวกับตัวอาร์มาดิลโล ลักษณะดังกล่าวแสดงสถานการณ์การจ้างแรงงานต่างชาติในสิงคโปร์คือ ความสัมพันธ์แบบทั้งที่เกลียดแต่ก็จำต้องพึ่งพาอาศัยแรงงาน ความเป็นอื่นเกิดขึ้นสองทางทั้งฝ่ายแรงงานและฝ่ายนายจ้าง การมีทัศนคติเชิงลบต่อแรงงานต่างชาติก่อให้เกิดการทำให้แรงงานกลายเป็นอื่น และสเตลลายังวิพากษ์ความฟุ้งเฟ้อและการมุ่งสร้างฐานะจนละเลยงานบ้านของสตรีสิงคโปร์ที่ทำให้เกิดการหลั่งไหลเข้ามาของแรงงานต่างชาติเหล่านี้ แต่เมื่อมีแรงงานต่างชาติในประเทศมากขึ้น ชาวสิงคโปร์กลับยิ่งหวาดระแวงแสดงให้เห็นว่า แม้สิงคโปร์จะยอมรับว่าแรงงานต่างชาติเป็นสิ่งจำเป็น แต่ก็เกิดความรู้สึกกีดกันและผลักให้แรงงานเหล่านั้น “เป็นอื่น”

ความเป็นอื่นของกลุ่ม Expats ในบทละครเรื่อง Birds of a Feather

ใน ค.ศ. 2011 นายลี เซียน ลุง นายกรัฐมนตรีแสดงออกว่าเขาสนับสนุนให้สิงคโปร์จ้างแรงงานที่มีความสามารถจากต่างชาติ เพราะยิ่งมี

แรงงานที่มีความสามารถมากเท่าไหร่ สังคมก็จะเจริญเติบโตมากเท่านั้น[1] เมื่อระบบเศรษฐกิจของสิงคโปร์จำต้องพึ่งพาแรงงานต่างชาติที่มีฝีมือหรือ expatriate กลุ่มชาวต่างชาติที่พำนักในต่างประเทศเป็นระยะเวลายาวนาน โดยมากเป็นแรงงานมีความรู้และฝีมือที่ถูกส่งมาจากสำนักงานใหญ่ให้มาประจำยังต่างประเทศ การส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างพลเมืองสิงคโปร์และชาวต่างชาติจึงเป็นสิ่งจำเป็น ในบทละครเรื่อง **Birds of a Feather** สเตลลา กง แสดงให้เห็นผลเสียที่เกิดจากอคติระหว่างชาวสิงคโปร์กับชาวต่างชาติด้วยการสมมุติดินแดนของมนุษย์บินได้ที่มีครอบครัวหนึ่งส่งบุตรชายไปศึกษาต่อยังดินแดนของมนุษย์เดินดิน (Groundian) บุตรชายพาภรรยาชาวกราวน์เดียนกลับมายังดินแดนมนุษย์บินได้ ดินแดนกราวน์เดียนเป็นภาพแทนของโลกตะวันตก จากการบรรยายภายในเรื่องว่า กราวน์เดียนเป็นดินแดนที่เจริญทางด้านการศึกษาและเทคโนโลยี สตรีชาวกราวน์เดียนสามารถประกอบอาชีพแบบเดียวกับบุรุษได้ (Kon 2000: 2) ครอบครัวชาวบินได้ไม่พอใจที่บุตรหลานรับแนวคิดตะวันตกเรื่องความเท่าเทียมระหว่างบุรุษสตรีและแสดงอคติต่อชาวต่างชาติอย่างชัดเจน ดังที่ปรากฏในบทสนทนาระหว่างโรส (Rose) สตรีชาวกราวน์เดียนและนายพราวด์เนสท์ (Mr. Proudnest) พ่อสามีชาวมนุษย์บินได้ว่า **Rose:** “Well, can’t you give me some help, make some allowance for me? Why are you so determined to reject me?” **Mr. Proudnest:** “Because you are an outsider, you’re not one of us, there’s no sense in pretending you ever can be!” (Kon 2000: 11)

[1] *“I am a firm believer that the more talent you have in a society, the better the society will grow.”* See Han Fook Kwang, Warren Fernandez, and Sumiko Tan, **Lee Kuan Yew The Man and His Ideas** (Singapore: Times Editions, 1997).



ภาพที่ 1 หน้าปกรวมบทละครชุด **9 Classroom Plays** ของ Stella Kon

บทสนทนาระหว่างตัวละครทั้งสองแสดงให้เห็นว่า ชาวต่างชาติอย่างโรสมีความพยายามเรียนรู้วิถีชีวิตของกลุ่มมนุษย์บินได้เพื่อปรับตัวให้เข้ากับชุมชน แต่ปัญหาสำคัญคืออคติภายในใจของชาวบินได้ที่ยังแบ่งแยกพวกเขาพวกเรา ชาวบินได้ยังคงมีทัศนคติว่าโรสเป็นคนนอกที่ไม่สามารถเป็นหนึ่งเดียวกับพวกเขาได้ ลักษณะดังกล่าวคือภาพสะท้อนอคติระหว่างชาติพันธุ์ของชาวสิงคโปร์ที่ยังคงยึดติดกับกลุ่มชาติพันธุ์และกีดกันผู้ที่แตกต่างจากตนให้เป็นคนอื่น ความน่าสนใจคือในยุคอาณานิคมอังกฤษ ชาวสิงคโปร์ยอมรับวัฒนธรรมตะวันตกไว้เพราะเป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและการศึกษา อีกทั้งยังเป็นเครื่องยืนยันสถานภาพทางสังคม แต่ในยุคพหุวัฒนธรรมนิยมกลับกลายเป็นว่า การสมรสข้ามชาติพันธุ์และการเข้ามาพำนักของชาวตะวันตกในฐานะพลเมืองสิงคโปร์ก่อให้เกิดความหวาดระแวง สั่นคลอนแนวคิดชาตินิยมและกระตุ้นให้ความรู้สึกชาติพันธุ์นิยมรุนแรงยิ่งขึ้น การที่สเตลลา กง แบ่งตัวละครเป็นสองกลุ่มคือ ชาวบินได้และชาวดิน แสดงให้เห็นว่าสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ยากคือลักษณะทางกายภาพของบุคคล ผู้ที่มิได้เป็นชาวบินได้ย่อมไม่มีความสามารถในการบินแต่คนทั้งสองกลุ่มสามารถอยู่รวมกันได้ สเตลลา กง นำเสนอผลเสียของชาติพันธุ์นิยม ดังภายในเรื่องที่เมื่อถึงเทศกาลที่ชาวบินได้จะแสดงฝีมือในการบิน โรสไปหัดบินกับเพื่อนของ

สามี แม้เธอจะเริ่มบินได้ แต่เพราะความไม่ช่วยเหลือและการต่อต้านของชาวบินได้ ทำให้โรสไม่สามารถบินตามทันและร่วงลงมาในที่สุด เหตุการณ์นี้ทำให้โรสตระหนักว่าความรักไม่สามารถเอาชนะอคติทางชาติพันธุ์ได้ (Kon 2000: 20) ลักษณะดังกล่าวสะท้อนว่าหากยังใช้ความแตกต่างทางกายภาพเป็นเครื่องแบ่งแยก ปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับชาวสิงคโปร์ในอนาคตคือ กลุ่มประชากรลูกผสมที่มีเพิ่มมากขึ้นจะถูกปฏิเสธจากสังคม

สเตลลาจบเรื่องโดยให้โรสฆ่าตัวตายพร้อมกับลูกในท้องเพื่อวิพากษ์ว่าหากชาวสิงคโปร์ไม่เรียนรู้การยอมรับความแตกต่าง ประชากรลูกผสมจะกลายเป็นกลุ่มที่ประสบปัญหาในอนาคตอย่างมาก เช่นเดียวกับความรู้สึกกีดกันพลเมืองแรงงานต่างชาติ (expats) ที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในสิงคโปร์ ซึ่งชาวต่างชาติกลุ่มนี้มีจำนวนมากพอที่จะก่อให้เกิดความหวั่นไหวต่อชาวสิงคโปร์ที่ยึดมั่นในชาติพันธุ์นิยม แต่อย่างไรก็ตามสเตลลาได้เสนอทางออกว่า หากปราศจากอคติแล้วมนุษย์ย่อมสามารถเป็น Birds of a Feather สำนวนที่มีความหมายว่า พวกเดียวกันได้ ตามแนวคิด One people One nation และแนวคิดพลเมืองโลกที่เชื่อว่ามนุษย์ล้วนกำเนิดมาจากเผ่าพันธุ์เดียวกันทั้งสิ้น

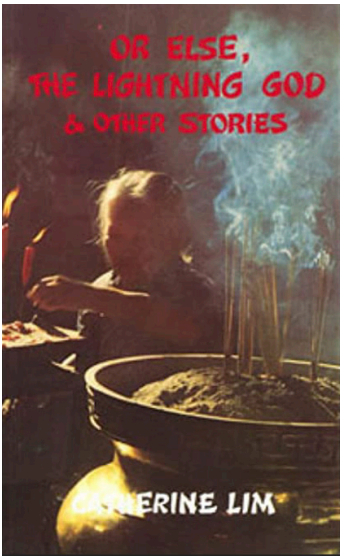
ความเป็นอื่นเนื่องจากอคติชาติพันธุ์ในเรื่องสั้นของแคทเทอรีน ลิม

ความเป็นอื่นที่นำเสนอในงานของสเตลลา กง เป็นความเป็นอื่นจากภายนอกคือแรงงานต่างชาติ แต่ความเป็นอื่นในงานของแคทเธอรีน ลิม เป็นความเป็นอื่นจากภายในคือ อคติทางชาติพันธุ์ หลังจากจำยอมแยกตนเป็นรัฐเอกราชใน ค.ศ. 1965 ปัญหาสำคัญของสิงคโปร์คือการสร้างความกลมเกลียวระหว่างประชาชนพหุชาติพันธุ์ สัดส่วนประชากรแต่ละชาติพันธุ์ใน ค.ศ. 1970 ประกอบด้วยชาวจีน 77% ชาวมาเลย์ 14.8% ชาวอินเดีย 7.0% และอื่นๆ (Others) 1.2% (Singapore Department of Statistics 2015) ประชากรสิงคโปร์เชื้อสายจีนมีจำนวนมากที่สุด รัฐบาลของนาย ลี กวน ยู จึงประกาศใช้แนวคิดพหุวัฒนธรรมที่เท่าเทียมภายใต้กฎหมายเดียว ในเวลาต่อมา รัฐบาลสิงคโปร์ต้องการสร้างสมดุลในการรับวัฒนธรรม

ตะวันตกและตะวันออกของประชาชนจึงดำเนินนโยบายการศึกษาสองภาษาตามมาด้วยนโยบายภาษาแม่ (Mother Tongue Policy) เพื่อให้ประชาชนแต่ละชาติพันธุ์ไม่ลืมภาษาแม่ของตน และมุ่งหมายให้ภาษาแม่เป็นเครื่องเตือนสติทางวัฒนธรรมและป้องกันการครอบงำของวัฒนธรรมตะวันตก (โครินเฟื่องเกษม 2554: 25) แต่อย่างไรก็ตาม ด้วยโครงสร้างทางสังคมแบบจีนเป็นใหญ่ทำให้รัฐบาลใน ค.ศ. 1979 ประกาศนโยบายเชิดชูวัฒนธรรมจีนด้วยการรณรงค์พูดภาษาจีนแมนดาริน (Speak Mandarin Policy) ลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นความย้อนแย้งของอุดมการณ์รัฐที่ในตอนแรกต้องการสร้างสังคมที่ประชาชนทุกชาติพันธุ์มีความเท่าเทียมกัน แต่เมื่อสังคมสิงคโปร์ขับเคลื่อนไปด้วยกลุ่มปัญญาชนเชื้อสายจีนเป็นหลัก นโยบายของรัฐจึงสนับสนุนวัฒนธรรมจีนเป็นสำคัญและทำให้วัฒนธรรมของชาติพันธุ์ที่เหลือมีลักษณะ “เป็นอื่น” ไป

รวมเรื่องสั้นของแคทเทอรีน ลิม นำเสนอประเด็นความเป็นอื่นในสังคมพหุวัฒนธรรมนิยมของสิงคโปร์ว่า ปัญหาอคติระหว่างชาติพันธุ์ยังเป็นปัญหาที่แก้ไขไม่ได้ ผ่านตัวละครชาวทมิฬ ชาวยูเรเชียน และกลุ่มชาวสิงคโปร์เชื้อสายจีนที่ได้รับการศึกษาแบบอังกฤษ แคทเทอรีนวิพากษ์ว่าที่อยู่จัดสรรของรัฐหรือ HDB ไม่สามารถก่อให้เกิดสังคมพหุชาติพันธุ์ที่กลมเกลียวได้จริง วิพากษ์ความเป็นประชาธิปไตยที่นโยบายรัฐคุกคามความเป็นส่วนตัวของชาวสิงคโปร์และมีลักษณะหน้าไหว้หลังหลอก อีกทั้งพยายามนำเสนอว่าประชาชนทุกชาติพันธุ์ล้วนมีส่วนร่วมในประวัติศาสตร์ชาติสิงคโปร์ทั้งสิ้น

ในรวมเรื่องสั้นชุด **Or Else, The Lightning God** แคทเทอรีน ลิม นำเสนอประเด็นอคติทางชาติพันธุ์ในเรื่องสั้น “A.P.Velloo” ตัวละครเอก เอ.พี.เวลลู (A.P.Velloo) คือชาวสิงคโปร์เชื้อสายทมิฬ อาศัยในที่อยู่จัดสรรของรัฐที่เรียกว่า HDB แคทเทอรีนบรรยายลักษณะของ เอ.พี.เวลลู ว่ามีผิวดำ เป็นโรคผิวหนัง ขาพิการ ดวงตาแดงก่ำและเคี้ยวหมากอยู่ตลอดเวลา ด้วยเหตุนี้เพื่อนบ้านจึงไม่ยอมให้บุตรหลานเข้าใกล้เขาและแสดงอาการรังเกียจอย่างเปิดเผย การถูกปฏิเสธของเอ.พี.เวลลู ปรากฏผ่านเหตุการณ์ตลอด



ภาพที่ 2 หน้าปกรวมเรื่องสั้นชุด **Or Else, The Lightning God** ของ แคทเทอรีน ลิม

ทั้งเรื่อง เริ่มจากภายในครอบครัว หลานชายเพียงคนเดียวของเขาไม่ยอมตอบจดหมายเพราะรับไม่ได้กับการใช้ภาษาอังกฤษผิดหลักไวยากรณ์ของลุง (Lim, C. 1980: 23) เหตุการณ์ต่อมา เขาถูกพนักงานไปรษณีย์แสดงกริยาหยาบคายใส่ และจดหมายที่เขาส่งไปแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในหนังสือพิมพ์ Straits Times ไม่เคยได้รับการตีพิมพ์ ในตอนท้ายเรื่องเขาถูกจับกุมในข้อหาข่มขืนฆ่าเด็กหญิงในแฟลตเพราะความเข้าใจผิดของตำรวจ เหตุการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ทัศนคติที่ชาวสิงคโปร์ส่วนใหญ่มีต่อชาวทมิฬคือ ชนชั้นแรงงาน ผู้ด้อยการศึกษา และผู้ก่ออาชญากรรม แคทเทอรีนสร้างให้ชาวทมิฬหัวเราะเยาะรัฐบาล หัวเราะเยาะประชาชนสิงคโปร์ที่มองคนอื่นเป็นคนไม่เท่าเทียมกับตน แต่ในขณะเดียวกันก็เผยน้ำเสียงเย้ยจากชาวสิงคโปร์เชื้อสายจีนของนักเขียนด้วยเช่นกัน ในตอนจบของเรื่องแคทเทอรีน ลิม เน้นย้ำปัญหาอคติต่อชาวทมิฬที่ไม่อาจแก้ไขได้ ด้วยการให้เอ.พี. เวลลู หลับฝันไปว่าตนเองเป็นที่ยอมรับจากสังคม *“Ah, people coming to their senses at last. Like that, got hope for democracy*

in Singapore!" (Lim, C. 1980)

เอ.พี. เวลลู ฝันว่าพนักงานไปรษณีย์ไม่แสดงกริยาหยาบคายต่อเขา และยังกล่าวสวัสดีเขาอย่างสุภาพ หนังสือพิมพ์ Straits Times ให้คำมั่นว่าจะตีพิมพ์จดหมายของเขา สำหรับเอ.พี.เวลลู การกระทำเหล่านี้บ่งบอกว่าชาวสิงคโปร์มีสติ และเป็นสัญญาณที่ดีของระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริง แต่สุดท้ายแล้ว ความปรารถนาของเขาไม่อาจเป็นความจริง เมื่อเขาพบว่าตนเองนอนหลับฝันอยู่ที่สวนสาธารณะ ลักษณะดังกล่าวเน้นย้ำว่า สิงคโปร์ไม่อาจสร้างระบอบประชาธิปไตยที่ประชาชนมีสิทธิเท่าเทียมกันและสังคมพหุวัฒนธรรมที่ปรองดองได้หากประชาชนยังคงมีอคติต่อกัน เป็นที่น่าสังเกตว่าในขณะที่แคทเทอรีนเสียดสีอคติทางชาติพันธุ์ต่อชาวทมิฬ แต่เธอก็มีส่วนในการผลิตซ้ำภาพจำของชาวทมิฬในแง่ลบว่า มีรูปลักษณ์ไม่น่ามอง ยากจน และกริยาโผงผาง ซึ่งสะท้อนอคติทางชาติพันธุ์ของผู้แต่งที่เป็นชาวสิงคโปร์เชื้อสายจีนที่ได้รับการศึกษาแบบอังกฤษเช่นกัน

นอกจากชาวทมิฬแล้ว กลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากอคติทางชาติพันธุ์ คือ กลุ่มประชากรลูกผสมเอเชีย-ยุโรปหรือยูเรเชียน มรดกจากลัทธิจักรวรรดินิยมในสิงคโปร์ ประวัติของกลุ่มยูเรเชียนปรากฏชัดเจนราวต้นศตวรรษที่ 19 ชาวยูเรเชียนสืบเชื้อสายมาจากชาวโปรตุเกส ดัตช์ ชาวอังกฤษ และบางส่วนสืบเชื้อสายจากชาวเดนมาร์ก ฝรั่งเศส เยอรมัน อิตาเลียน และสเปน ผสมกับเชื้อสายชาวเอเชียคือ ชาวจีน มาเลย์และอินเดีย ในค.ศ. 1931 ประชากรยูเรเชียนในสิงคโปร์มีจำนวนประมาณ 6,900 คนและใน ค.ศ. 2012 จำนวนชาวยูเรเชียนโดยประมาณอยู่ที่ 17,000 คน และมีการจัดตั้งสมาคมชาวยูเรเชียน (Eurasian Association) เพื่อสร้างชุมชนชาวยูเรเชียนให้เข้มแข็งและแสดงอัตลักษณ์ที่มีร่วมกัน นอกจากนี้ สมาคมยังขยายความหมายของยูเรเชียนให้ครอบคลุมประชาชนที่เป็นลูกผสมระหว่างชาวตะวันตกและชาวเอเชียทั้งหมด จากเดิมที่นับเฉพาะผู้ที่มีบิดาสืบเชื้อสายจากชาวยุโรปและมีนามสกุลของชาวยุโรปเท่านั้น (Hodgkins 2012) เรื่องสั้นของแคทเทอรีน ลิมที่ใช้ตัวละครเอกชาวยูเรเชียนคือเรื่อง "Kenneth Jerome

Rozario" กล่าวถึงเด็กชายชื่อเคนเน็ธ (Kenneth) ผู้มีปัญหาด้านการเรียนและปัญหาครอบครัว แคทเทอรีนนำเสนออคติที่ชาวสิงคโปร์เชื้อสายจีนมีต่อชาวยูเรเชียนผ่านบทสนทนาของครูประจำชั้นเชื้อสายจีน *"Mrs.Chee could not be prevented from expounding a favourite theory: that Eurasians were extravagant and pleasure-loving and lazy."* (Lim, C. 1980: 27) ผู้แต่งใช้การวิพากษ์ของครูขับเน้นอคติต่อชาวยูเรเชียน ดังที่นางฉี (Mrs.Chee) มีทฤษฎีอยู่ในใจว่า ชาวยูเรเชียนมีนิสัยฟุ่มเฟือย รักความสบายและเกียจคร้าน นางสามารถยกตัวอย่างพฤติกรรมผิดศีลธรรมของชาวยูเรเชียนได้ถึงสี่คนในเวลาอันรวดเร็ว ส่วนนางโต๊ะ (Teoh) กล่าวว่า นักเรียนหญิงชาวยูเรเชียนในห้องของเธอประพฤติตัวไร้ค่า นางสาวมอลลี่ อง (Miss Molly Ong) อาจารย์ที่ปรึกษาของนักเรียนร่วมแสดงความเห็นว่า เคนเน็ธเป็นเด็กที่มีปัญหาครอบครัว

บทสนทนาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าปัญหาของเคนเน็ธเป็นปัญหาสองชั้น ชั้นแรกคือปัญหาครอบครัว เนื่องจากเขาถูกพ่อแม่ทอดทิ้งให้อยู่กับป้าผู้ไม่มีอาชีพแน่นอนและใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับคู่ขาชาวตะวันตก เขาจึงเติบโตมาอย่างโดดเดี่ยว ไร้จุดมุ่งหมายในชีวิต ปัญหาชั้นที่สองคือ อคติของครูในโรงเรียนต่อเด็กยูเรเชียนว่าเกียจคร้าน ไม่เฉลียวฉลาดและรักการรื่นเริง ทำให้ปัญหาครอบครัวของเคนเน็ธถูกกลบทับไป กลายเป็นเขาถูกกลุ่มครูตัดสินว่าเป็นเด็กมีปัญหาเพราะอคติต่ออุปนิสัยของชาวยูเรเชียน ทั้งที่เด็กชาติพันธุ์อื่นที่เกิดในครอบครัวที่แตกแยกก็สามารถมีพฤติกรรมเดียวกับเค็นเน็ธได้ ความโดดเดี่ยวของเคนเน็ธจึงมีที่มาทั้งจากการไม่ได้รับความเอาใจใส่จากครอบครัวและการไม่เป็นที่ยอมรับในโรงเรียน (Lim, C. 1980: 62) *"we were together, alone, Away from the crowds"* (Lim, C. 1980: 68) เมื่อเคนเน็ธถูกไล่ออกจากโรงเรียน เขาได้แต่งบทกวีชื่อ Drop out หมายถึงผู้ที่ออกจากโรงเรียนกลางคันและยังหมายถึงผู้ที่ถูกตัดออกจากกลุ่ม ชื่อบทกวีสะท้อนความแปลกแยกและโดดเดี่ยวของตัวละคร แคทเทอรีน ลิม กล่าวว่า เธอมุ่งหวังให้เรื่องสั้นเรื่องนี้สะท้อนปัญหาความโดดเดี่ยวของเด็ก

วัยรุ่นและการทำหน้าที่ของผู้ปกครองและโรงเรียน แต่ผลกระทบที่เธอได้รับคือสมาคมชาวยูเรเชียนร้องเรียนไปยังกระทรวงศึกษาธิการให้ถอดเรื่องสั้นเรื่องนี้ออกจากหนังสืออ่านนอกเวลาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาเพราะแสดงให้เห็นอคติทางชาติพันธุ์และสร้างภาพลักษณ์ที่ไม่ดีต่อชาวยูเรเชียน โดยเฉพาะเนื้อหาส่วนที่ครูในโรงเรียนกล่าวถึงพฤติกรรมของชาวยูเรเชียน อีกทั้งการนำเสนอตัวละครป้าของเคนเน็ธว่ามีพฤติกรรมสำส่อนทางเพศและติดสุรา และตัวละครเคนเน็ธที่ถูกนำเสนอว่าเป็นเด็กเกียจคร้าน เพ้อฝันและมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน เหล่านี้ล้วนสร้างความรู้สึกต่ำต้อยให้กับชาวยูเรเชียนทั้งสิ้น

แคทเทอรีน ลิม จึงอธิบายเจตจำนงของเธอไว้ในหนังสือชื่อ **Roll Out the Champagne, Singapore!** ใน ค.ศ 2014 ว่างานเขียนประเภทบันเทิงคดีนั้นแตกต่างจากงานเขียนประเภทสารคดีหรือบทวิจารณ์ทางสังคม ทัศนคติที่ตัวละครสื่อออกมาในบทสนทนาจึงมิจำเป็นต้องเป็นทัศนคติของตัวผู้แต่ง แต่เป็นไปเพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ทางวรรณกรรม เช่น การขับเน้นลักษณะบางอย่างของตัวละครให้เด่นชัด การนำเสนอปัญหาของตัวละคร (Lim, C. 2014: 19) แต่เมื่อพิจารณาจากผลงานของแคทเทอรีน ลิม กลับพบว่าเธอนิยมสร้างตัวละครแรงงานยากจนจากสามกลุ่มชาติพันธุ์หลักคือ ชาวจีนที่ใช้ภาษาจีน ชาวทมิฬ และชาวยูเรเชียน ในขณะที่ตัวละครชาวจีนที่ได้รับการศึกษาแบบอังกฤษซึ่งเป็นชนชั้นของผู้แต่งกลับปรากฏในรูปแบบชนชั้นกลางที่มีฐานะดีเท่านั้น ด้วยเหตุนี้จึงเป็นการยากที่จะกล่าวว่าผู้แต่งนำเสนอตัวละครต่างชาติพันธุ์โดยปราศจากอคติ

แม้แคทเทอรีน ลิม จะนำเสนอว่า อคติระหว่างชาติพันธุ์เป็นสิ่งที่ควรกำจัดให้สิ้นไปและชาวสิงคโปร์ควรปฏิบัติต่อบุคคลทุกชาติพันธุ์ด้วยความเคารพและเท่าเทียม แต่การที่ตัวละครชาวทมิฬในวรรณกรรมของเธอปรากฏในรูปแบบฉบับคือ ผู้ใช้ความรุนแรงในครอบครัว ผู้ทารุณเด็กและสตรี ผู้ที่ไม่ยอมคุมกำเนิด และมักเป็นผู้ที่มีรูปร่างหน้าตาอัปลักษณ์ ยังคงแสดงให้เห็นว่าแคทเทอรีนนำเสนอตัวละครเหล่านั้นผ่านมุมมองที่มีอคติ

ทางชาติพันธุ์จึงจำเป็นต้องอาศัยมุมมองของนักเขียนชาติพันธุ์อื่นประกอบการพิจารณาด้วย เนื่องจากการนำเสนอของแคทเทอรีนเป็นการนำเสนอจากมุมมองของสตรีจีนชนชั้นกลางที่มีฐานะดี และเผยให้เห็นว่าแม้รัฐบาลจะนำเสนอว่าต้องการให้ทุกชาติพันธุ์เท่าเทียมกันภายใต้กฎหมายเดียวแต่ก็ยังคงให้ความสำคัญกับชาวจีนเป็นหลัก

ความเป็นอื่นในสังคมพหุชาติพันธุ์แบบจีนเป็นใหญ่ในนวนิยายเรื่อง Fistful of Colours

นอกจากการปลูกฝังสำนึกร่วมแห่งชุมชนด้วยการจัดสรรที่อยู่อาศัยและแนวคิดจิตวิญญาณหมู่บ้านแล้ว การปลูกฝังแนวคิดพหุวัฒนธรรมที่ปรองดองยังกระทำผ่านการวางโครงสร้างหลักสูตรสังคมศึกษาแห่งชาติ ใน ค.ศ. 1997 รัฐบาลสิงคโปร์กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการบรรจุอุดมการณ์สิงคโปร์คือบ้านเกิดเมืองนอน (Singapore is our homeland) ลงในแผนการศึกษาแห่งชาติและพัฒนาเป็นเป้าหมายหลัก 6 ประการในโครงสร้างการศึกษาแห่งชาติและในหลักสูตรสังคมศึกษา ประกอบด้วยแนวคิดสิงคโปร์คือบ้านเกิดของเราและคือที่ที่เราเป็นพลเมือง, พวกเราต้องรักษาความกลมเกลียวทางชาติพันธุ์และศาสนา, พวกเราต้องธำรงหลักคุณธรรมนิยมและความไม่สามารถติดสินบนได้, พวกเราต้องปกป้องสิงคโปร์, ไม่มีผู้ใดมีบุญคุณในการดำรงอยู่ของสิงคโปร์ และพวกเรามีความมั่นใจในอนาคตของพวกเรา (Ho 2009) เป้าหมายหลักหกประการนี้มีที่มาจากวิสัยทัศน์หลักของนายโก๊ะ จ๊ก ตง นายกรัฐมนตรีในขณะนั้นคือการสร้างบ้านที่ปรองดอง (harmonious home) ซึ่งหมายถึงการสร้างครอบครัวที่สมบูรณ์แบบและการสร้างสังคมพหุวัฒนธรรมที่ปรองดอง กระทรวงศึกษาธิการใช้วิชาสังคมศึกษาปลูกฝังเป้าหมายหกประการนี้เพื่อตอบสนองเป้าประสงค์ของรัฐสองประการคือ การดำรงอยู่อย่างมีรากเหง้า และการดำรงชีวิตได้ดีในระดับโลก ลักษณะดังกล่าวสะท้อนการก้าวเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ที่รัฐต้องการให้ประชากรสิงคโปร์มีจิตสำนึกร่วมในสังคมพหุวัฒนธรรมหรือที่นายโก๊ะ จ๊ก ตง นิยามว่า จิตวิญญาณหมู่บ้าน และพัฒนาให้ชาวสิงคโปร์เป็นประชากรที่มี

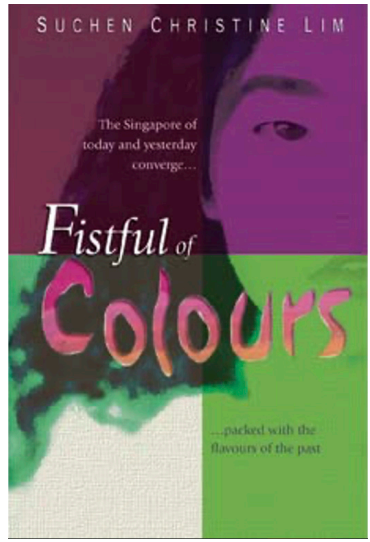
คุณภาพในระดับโลก (Ho 2009)

การเน้นย้ำความสำคัญของอุดมการณ์สิงคโปร์คือบ้านเกิดเมืองนอนสะท้อนว่าในกระบวนการก่อร่างสร้างชาติที่ผ่านมา (ค.ศ. 1965-1988) ประชาชนสิงคโปร์ยังมิได้พัฒนาสำนึกร่วมในความเป็นชาติและความรู้สึกต่อสิงคโปร์ในฐานะแผ่นดินเกิดมากนัก หน่วยงานวางหลักสูตรและพัฒนาการศึกษา (The Curriculum Planning and Development Division) จึงกำหนดให้หนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษานำเสนอประเด็นเหล่านี้ คือ สิงคโปร์ในฐานะชาติหนึ่งในโลก, ความเข้าใจการปกครอง ข้อขัดแย้งและความปรองดองในสังคมพหุชาติพันธุ์, วิธีจัดการกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ, วิธีธำรงการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และการเผชิญการแข่งขันและความเปลี่ยนแปลงของโลก หนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษาจึงต้องสอดคล้องกับเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ คือ การอยู่ร่วมกันอย่างกลมเกลียวในสังคมที่หลากหลายในยุคโลกาภิวัตน์ (Ho 2009) นักเขียนสตรีสิงคโปร์สมัยใหม่อย่างแคทเทอรีน ลิม และซูเฉิน คริสทีน ลิม ต่างเคยทำงานในกระทรวงศึกษาธิการและอยู่ในคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาแห่งชาติทำให้ทั้งสองรับรู้แนวคิดและนโยบายในกระบวนการสร้างสังคมพหุวัฒนธรรมที่ปรองดองของรัฐ ซูเฉิน คริสทีน ลิม คือนักเขียนสตรีที่ตอบสนองต่อนโยบายพหุวัฒนธรรมอย่างชัดเจน นวนิยายของเธอนำเสนอภาพสิงคโปร์ตั้งแต่ยุคก่อนการก่อตั้งประเทศว่าเป็นชุมชนพหุชาติพันธุ์ ดังที่ปรากฏในนวนิยายอิงประวัติศาสตร์เรื่อง **A Bit of Earth** ใน ค.ศ. 2012 ซูเฉินได้รับรางวัลซีไรต์จากนวนิยายเรื่อง **Fistful of Colours** ที่มีเนื้อหากล่าวถึงสังคมสิงคโปร์ในยุคโลกาภิวัตน์ที่ประชากรมีความซับซ้อนทางชาติพันธุ์มากขึ้น และการนิยามตนเองในฐานะประชากรโลกของชาวสิงคโปร์

ในนวนิยายเรื่องนี้ ซูเฉิน คริสทีน ลิม นำเสนอสังคมพหุวัฒนธรรมของสิงคโปร์ด้วยตัวละครหลากชาติพันธุ์ ตัวละครเอกซูเวิน (Suwen) และจานิส (Janice) เป็นสตรีเชื้อสายจีน นิกา (Nica) เป็นลูกผสมระหว่างจีนอินเดีย ซุล (Zul) ชาวมาเลย์ และมาร์ค (Mark) เป็นชาวยุโรปที่อาศัยอยู่ในสิงคโปร์ ตัว

ละครทั้งห้าสะท้อนสภาพสังคมสิงคโปร์ที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์และมีกลุ่มประชากรลูกผสมเพิ่มมากขึ้น ผู้แต่งนำเสนอภาพสิงคโปร์ในยุคโลกาภิวัตน์ผ่านมุมมองของ ดร.มีนอน (Dr.Menon) ป้าของนิกาที่อาศัยอยู่ต่างประเทศ เมื่อกลับมายังสิงคโปร์อีกครั้ง เธอพบว่าประชาชนกลุ่มลูกผสมและการสมรสข้ามชาติพันธุ์มีมากขึ้น ต่างกับในยุคสมัยของเธอที่ประชากรแต่ละชาติพันธุ์แบ่งแยกกันตามถิ่นที่อยู่อาศัยและปฏิสัมพันธ์กันน้อยมาก (Lim, S. C. 1993) ประเด็นสำคัญที่ซูเฉินนำเสนอคือ ประชากรลูกผสมเหล่านี้จะทำความเข้าใจตนเองอย่างไรและรัฐบาลจะสามารถสร้างสำนึกร่วมแห่งความเป็นชาติท่ามกลางความหลากหลายนี้ได้หรือไม่

ซูเฉินนำเสนอความสับสนในอัตลักษณ์ของชาวสิงคโปร์ผ่านตัวละครซูเวิน สตรีเชื้อสายจีน ความสับสนประการแรกคือ ซูเวินเติบโตในระบบการศึกษาแบบอังกฤษและได้รับการศึกษาในต่างประเทศ เมื่อต้องกลับมาอยู่ในครอบครัวเปอรานากันทำให้ซูเวินเผชิญกับจิตสำนึกทวิลักษณ์ (dualism) คือ การปะทะระหว่างจิตสำนึกตะวันตกและตะวันออกในร่างเดียว ความสับสนในอัตลักษณ์ของชาวสิงคโปร์ประการที่สองถูกนำเสนอผ่านตัวละครนิกา เธอเป็นตัวแทนของประชากรลูกผสมที่เรียกว่าชาวชินเดียน (Chindian) คือ ลูกผสมระหว่างชาวจีนและชาวอินเดีย การที่ซูเวินเผชิญกับความซับซ้อนทางชาติพันธุ์ของเพื่อนสนิททำให้เธอตั้งคำถามว่านิกาจะนิยามตนเองกับวัฒนธรรมจีนหรืออินเดีย แต่นิกาแสดงให้ซูเวินเห็นว่าเธอไม่จำเป็นต้องนิยามตนเองกับวัฒนธรรมของพ่อแม่ที่เธอไม่มีความเข้าใจและไม่มีสำนึกชาติพันธุ์อย่างลึกซึ้ง ตรงกันข้ามนิกาเลือกนิยามตนเองกับความเป็นปัจเจกของตนซึ่งไม่มีวันเปลี่ยนแปลงไป ต่างกับการนิยามตนเองกับชาติพันธุ์และวัฒนธรรมที่สามารถเปลี่ยนแปลงและเลื่อนไหลได้ วิธีการนิยามตนเองที่นิกาแสดงแก่ซูเวินเป็นการตอบคำถามของประชากรกลุ่มลูกผสมที่ต้องการหาคำนิยามให้ตนเองรวมถึงชาวสิงคโปร์เชื้อสายจีนที่ไม่รู้สึกผูกพันกับวัฒนธรรมแผ่นดินแม่ว่า สิ่งที่พวกเขามีเหมือนกันคือความเป็นตนเอง และความเป็นประชากรในหมู่บ้านโลก (global village) (Lim, S. C. 2008: 42)



ภาพที่ 3 หน้าปกนวนิยายเรื่อง **Fistful of Colours** ของ ซูเฉิน คริสทีน ลิม

ในนวนิยายเรื่อง **Fistful of Colours** ตัวละครเอกซูเวินและนิกายึดมั่นในแนวคิดปัจเจกชนนิยมคือเชื่อมั่นในศักยภาพและเสรีภาพในการเลือกของบุคคล ผู้แต่งใช้ตัวละครทั้งสองเพื่อนำเสนอวิธีการประกอบสร้างอัตลักษณ์สองรูปแบบคือ ซูเวินเป็นตัวแทนชาติพันธุ์นิยมและนิกาเป็นแบบปัจเจกชนนิยม ซูเวินเลือกเดินทางกลับไปยังชุมชนจีนในประเทศมาเลเซีย ส่วนนิกาเลือกนิยามตนเองในรูปแบบใหม่ที่ไม่อิงกับวัฒนธรรมและชาติพันธุ์ แสดงให้เห็นว่าในภาวะที่ความเป็นอื่นทางชาติพันธุ์มีมากขึ้น นักเขียนเสนอแนวทางรับมือความเป็นอื่นในสองระดับ ระดับแรกคือวิกฤตอัตลักษณ์ในตนเองจากการสัมผัสประสบการณ์ความเป็นอื่น ดังที่ซูเวินเมื่ออยู่ในสหรัฐอเมริกา เธอรู้สึกแปลกแยกเมื่อเปรียบเทียบตนเองกับชาวจีนแผ่นดินใหญ่ *"Speaking Cantonese doesn't count these days. At least not in Singapore. No dialects. Speak Mandarin. Then sometimes I think, so what? Why should I let the authorities define who I am?"* (Lim, S. C. 1993: 50)

ซูเวินกล่าวกับมาร์ค เพื่อนชาวสก็อตแลนด์ว่า ฉันรู้สึกว่าตนเองเป็นชาวจีน เมื่อฉันอยู่กับคุณ แต่เมื่อฉันพูดคุยกับมาดามตัน ไอ มี ในมหาวิทยาลัย ฉันกลับรู้สึกว่าตนเองยังจีนไม่พอ ฉันไม่รู้วัฒนธรรมประเพณีจีนมากนักและฉันก็ไม่พูดภาษาจีนแมนดาริน การพูดภาษาจีนกวางตุ้งก็ไม่นับว่าเป็นจีนแล้วทุกวันนี้ อย่างน้อยก็ในสิงคโปร์ตามโครงการ “ไม่พูดภาษาถิ่น พูดจีนแมนดารินเท่านั้น” บางครั้งฉันก็คิดว่า แล้วยังไง ทำไมฉันควรปล่อยให้ผู้มีอำนาจนิยามว่าฉันเป็นใครด้วย คำกล่าวของซูเวินสะท้อนว่าประสบการณ์พลัดถิ่นในต่างประเทศทำให้ซูเวินเกิดความสับสนในอัตลักษณ์ เมื่อเธออยู่กับกลุ่มชาวจีน เธอรู้สึกว่าตนเองเป็นคนอื่นเพราะไม่รู้ภาษาและวัฒนธรรมจีน แต่เมื่ออยู่ในกลุ่มชาวตะวันตก แม้จะใช้ภาษาอังกฤษเหมือนกันแต่เธอก็ยังคงมิใช่ชาวตะวันตก ประการต่อมาคือความเป็นอื่นที่ตัวละครมอบให้ผู้อื่นดังที่ซูเวินแสดงทัศนคติต่อมาร์คและนิกาว่าพวกเขาเป็นคนอื่น จึงไม่เข้าใจความสับสนในอัตลักษณ์ของเธอ สะท้อนว่าสังคมพหุวัฒนธรรมในสิงคโปร์ยังคงมีลักษณะจีนเป็นใหญ่และยังคงมีลักษณะชาติพันธุ์นิยม ซูเฉินวิพากษ์นโยบายพูดจีนแมนดารินว่าเป็นการบังคับเลือก ชาวจีนที่ใช้ภาษาถิ่น เช่น ภาษาจีนกวางตุ้งหรือภาษาจีนฮกเกี้ยนถือว่าผิดไปจากนโยบายรัฐ แสดงให้เห็นว่าการประกอบสร้างอัตลักษณ์จีนเป็นแบบรัฐนิยมที่ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการนิยาม

การนำเสนออัตลักษณ์สิงคโปร์ด้วยภาพวาดของตระกูลองเพียงครอบครัวเดียวของซูเวินเป็นการเลือกนำเสนอที่ขึ้นกับชาติพันธุ์ทำให้ศิลปะไม่มีความเป็นกลางเพราะเกิดจากอัตวิสัยของศิลปิน เหตุการณ์นี้คือภาพสะท้อนพหุวัฒนธรรมของสิงคโปร์ที่ผ่านการคัดสรร กล่าวคือในยุคก่อร่างสร้างชาติ กระทรวงศึกษาธิการของสิงคโปร์ผลิตหนังสือประวัติศาสตร์สำหรับชั้นประถมโดยนำเสนอเฉพาะกลุ่มชาวจีนที่ประสบความสำเร็จ ต่อมาในยุคพหุวัฒนธรรมนิยมโลกาภิวัตน์ รัฐนำเสนออัตลักษณ์พหุวัฒนธรรมที่ใช้กลุ่ม CIM คือชาวจีน อินเดียและมาเลย์เป็นสามชาติพันธุ์หลัก ในขณะที่กลุ่ม O (Others) ไม่ถูกนำเสนอ เช่นเดียวกับที่ชุมชนทางวัฒนธรรมที่เป็น

แรงงานยากจนไม่ถูกนำเสนอเช่นกัน นวนิยายเรื่อง **Fistful of Colours** ซูเฉินแสดงให้เห็นว่าแนวคิดพหุวัฒนธรรมนิยมในสิงคโปร์ก่อให้เกิดวิกฤตอัตลักษณ์แก่ชาวสิงคโปร์เชื้อสายจีนและกลุ่มประชากรลูกผสมผ่านทางตัวละครนิกา ลูกผสมเชื้อสายจีน-อินเดียที่มีแนวคิดว่าการนิยามตนเองกับชาติพันธุ์ทำให้บุคคลสูญเสียความเป็นปัจเจก เธอจึงเลือกนิยามตนเองแบบอยู่เหนือชาติพันธุ์สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องพื้นที่ที่สาม (third space) ของโฮมิ บาห์บาห์ ที่ว่าในทุกวัฒนธรรมจะเกิดกลุ่มชาติพันธุ์และวัฒนธรรมที่ไม่สามารถจัดเข้ารูปแบบที่สังคมกำหนด ซึ่งกลุ่มบุคคลหรือวัฒนธรรมที่มีลักษณะพันทางสามารถดำรงอยู่ได้ในพื้นที่ที่สามของตน โดยที่ไม่จำเป็นต้องอ้างอิงกับวัฒนธรรมชาติพันธุ์ใด การนำเสนอแนวคิดดังกล่าวจึงเป็นการโต้กลับกระบวนการประกอบสร้างอัตลักษณ์แบบจัดกรอบตายตัวของรัฐบาล *"That's what* ***the authorities*** *want. It's a kind of sculpting. Social sculpting."* (Lim, S. C. 2008: 79)

นอกจากนั้นซูเฉินยังนำเสนอวิธีการสลายความเป็นอื่นท่ามกลางความหลากหลายทางชาติพันธุ์ว่าคือ การนิยามตนเองว่าเป็นพลเมืองของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ตามแนวคิดหมู่บ้านโลกที่ประชาชนทุกชาติพันธุ์สัมพันธ์กันในฐานะประชากรโลก การนิยามตนเองว่าเป็นชาวเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เปิดโอกาสให้ประชากรลูกผสมและประชากรที่สูญเสียความสามารถในการสืบทอดวัฒนธรรมบรรพบุรุษได้นิยามตนเองโดยไม่ขึ้นกับชาติพันธุ์ แนวคิดนี้นำเสนอผ่านตัวละครแจน สตรีเชื้อสายจีน ผู้สมรสกับซุล ชาวมุสลิมเชื้อสายมาเลย์ โดยไม่สนใจแนวคิดของพ่อที่เคร่งครัดเรื่องการธำรงอัตลักษณ์ชาวจีน ตรงกันข้ามเมื่อแจนพบว่าตนเองไม่รู้สึกผูกพันและไม่ต้องการธำรงอัตลักษณ์จีนแบบบรรพบุรุษ เธอจึงเลือกนิยามตนเองว่าเป็นชาวเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ความเป็นพลเมืองเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เปิดโอกาสให้ความหลากหลายทางชาติพันธุ์และโต้กลับอัตลักษณ์พหุวัฒนธรรมของสิงคโปร์ที่ยังคงติดอยู่ในกรอบของการแบ่งแยกตามชาติพันธุ์ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า ในตอน

จบของเรื่อง ตัวละครเชื้อสายจีนอย่างซูเวินคือผู้ที่ยังติดอยู่ในกรอบการแบ่งแยกชาติพันธุ์ทำให้เธอต้องเดินทางกลับไปยังชุมชนจีนในมาเลเซียเพื่อรื้อฟื้นความทรงจำในวัยเยาว์ ในขณะที่ตัวละครลูกผสมอย่างนิกาและชาวเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อย่างแจนกลับมีความมั่นคงในอัตลักษณ์ของตน ภาวะที่เกิดขึ้นกับซูเวินสามารถตีความได้ว่า ลักษณะจีนเป็นใหญ่ในสิงคโปร์ไม่เอื้อต่อการสร้างสังคมพหุวัฒนธรรมที่ทุกชาติพันธุ์เท่าเทียมกัน เพราะกลุ่มชาวจีนที่ครอบครองความเป็นใหญ่มานานไม่สามารถรับมือกับความหลากหลายทางชาติพันธุ์ที่มากขึ้นและยังคงไม่สามารถนิยามตนเองโดยปราศจากแนวคิดชาติพันธุ์นิยมได้

บทสรุปเบื้องต้นจากการวิเคราะห์ **ความเป็นอื่นในยุคพหุวัฒนธรรมนิยมโลกาภิวัตน์ของสิงคโปร์: กรณีศึกษาจากวรรณกรรมสิงคโปร์สมัยใหม่** เมื่อเข้าสู่ยุคพหุวัฒนธรรมนิยมโลกาภิวัตน์ ความเป็นอื่นที่ปรากฏมีสองลักษณะคือ ความเป็นอื่นอันหมายถึงแรงงานต่างชาติและชาวต่างชาติที่พำนักในสิงคโปร์ กับความเป็นอื่นจากสังคมพหุชาติพันธุ์และประชากรลูกผสม ตัวบทวรรณกรรมสมัยใหม่คัดสรรนำเสนอทางออกในการสลายความเป็นอื่นคือ แนวคิดพลเมืองโลกที่ปราศจากแนวคิดชาติพันธุ์นิยมสามารถสลายอคติทางชาติพันธุ์ได้ ในขณะเดียวกันก็เผยให้เห็นว่าการประกอบสร้างสังคมพหุวัฒนธรรมของสิงคโปร์นั้นไม่มีความเท่าเทียมแต่มีลักษณะจีนเป็นใหญ่ ตัวบทคัดสรรเหล่านี้สะท้อนว่าปัญหาของการสร้างสังคมพหุชาติพันธุ์ที่ปรองดอง คือ ชาติพันธุ์นิยม อคติทางชาติพันธุ์ และนโยบายรัฐที่มีความย้อนแย้ง บทเรียนการอยู่ร่วมกันที่สังเคราะห์ได้จากสังคมพหุวัฒนธรรมของประเทศสิงคโปร์คือ แนวคิดพหุวัฒนธรรมที่เท่าเทียมไม่อาจเกิดขึ้นได้หากมีความเหลื่อมล้ำทางชาติพันธุ์ นอกจากนี้ชาติพันธุ์ยังเป็นสิ่งที่มีความหลากหลาย เลื่อนไหลและซับซ้อนเป็นพื้นฐาน โดยเฉพาะในปัจจุบันที่โลกเชื่อมถึงกันโดยง่ายและการสมรสข้ามชาติพันธุ์มีมากขึ้น การนิยามอัตลักษณ์บุคคลและอัตลักษณ์ชาติด้วยชาติพันธุ์ย่อมไม่ตอบโจทย์ความหลากหลายเหล่านี้และก่อให้เกิดการผลักให้ “เป็นอื่น” หากยึดแนวคิด

ว่ามนุษย์ทั้งหลายล้วนเป็นพลเมืองโลกเท่าเทียมกันอาจช่วยลดปัญหาวิกฤตอัตลักษณ์และเปิดโอกาสให้เกิดสังคมพหุวัฒนธรรมที่หลากหลาย ไร้กรอบจำกัดและเท่าเทียมขึ้นได้

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

โครินเฟื่องเกษม, 2554. **สิงคโปร์ภายใต้สามผู้นำ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา จำกัด.

เพ็ชรี สุมิตร, 2557. **ประวัติศาสตร์สิงคโปร์**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.

ภาษาอังกฤษ

Bhabha H., 1990. "Dissemination: Time, narrative, and the margins of the modern nation." In H. Bhabha (Ed.), **Nation and narration** (pp. 291-321). London: Routledge.

Chew E., 1991. **A history of Singapore**. England: Oxford University Press.

Chua B. H., 1997. **Hybridity, ethnicity and food in Singapore**. Singapore: Dept. of sociology, National University of Singapore.

Guha R. (Ed.), 1997. **A subaltern studies reader 1986-1995**. Oxford: Oxford University Press.

Han F. K., Fernandez W., & Tan S., 1997. **Lee Kuan Yew: The man and his ideas**. Singapore: Times Editions.

Koh T. A., 1992. "The impact of literature on society in Singapore." In A. Kassim & T. S. Lau (Eds.), **Malaysia and Singapore: Problems and prospects** (pp. 69-85). Singapore: Singapore Institute of International Affairs.

_____, 1994. "Sing to the dawn: Novels in English by Singaporean women." In T. B. Kintanar et al. (Eds.), **Emergent voices: Southeast Asian women novelists** (pp. 66-79). Manila: University of the Philippines Press.

Kon S., 2000a. **A breeding pair**. Singapore: SNP Editions.

_____, 2000b. **Emporium and other plays**. Singapore: SNP Editions.

_____, 2000c. **Prize winning plays**. Singapore: SNP Editions.

_____, 2000d. **Silent song and other plays**. Singapore: SNP Editions.

_____, 2000e. **The immigrant and other plays**. Singapore: SNP Editions.

_____, 2012. **Emily of Emerald Hill**. Singapore: Constellation Books.

Lim C., 1978. **Little ironies-stories of Singapore**. Singapore: Heinemann Asia.

_____, 1980. **Or else, the lightning god & other stories**. Singapore: Heinemann Asia.

_____, 1982. **The serpent's tooth**. Singapore: Times Books International.

_____, 1989. **O Singapore!**. Singapore: Times Books International.

Lim S. C., 1993. **Fistful of colours**. Singapore: SNP International Publishing.

Said E., 1979. **Orientalism**. Lonson: Vintage.